

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Бучок Н.О., гр. ОП-21м

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **Н.І. Коваль**

Вінницький національний аграрний університет

Важливість власного капіталу полягає в тому, що він є основою для формування майна підприємства і запорукою його фінансової незалежності. Від того, наскільки зрозумілою, прозорою та корисною буде інформація про розмір та структуру капіталу не лише для внутрішніх, а й для зовнішніх користувачів, залежатимуть обсяги залучення інвестиційних ресурсів.

Окремі питання теорії, методики та облікових аспектів відображення власного капіталу на підприємстві подані у працях Ф.Ф. Бутинець [1], М.Т. Білуха, М.О. Белоусов [2], Я.П. Іщенко [3], Н.П. Кондраков [4], Л.В. Коваль [5], Н.Л. Правдюк[6], та інші.

Термін «капітал» походить від лат. *capitalis* – «головний». Якщо розглядати тлумачення капіталу з погляду різних економічних дисциплін, то можна помітити деяку неоднозначність. Так, наприклад, у своїй роботі «Бухгалтерський облік» Н.П. Кондраков [4] показує, що капіталом організації є його майно. У той же час, відповідно до передмови до Міжнародних бухгалтерських стандартів, опублікованих Комітетом з міжнародних бухгалтерських стандартів у листопаді 1982 р., капітал являє собою різницю між активами і пасивами. Для своїх цілей економісти відбивають поняття капіталу з двох сторін. З однієї сторони, капітал підприємства характеризує загальну вартість засобів у грошовій, матеріальній і нематеріальній формах, інвестованих у формування його активів. [3; 5]

Розглядаючи економічну сутність капіталу підприємства, слід зазначити такі його характеристики як [4]: капітал підприємства є основним чинником виробництва. У системі факторів виробництва (капітал, земля, праця) капіталу належить пріоритетна роль, тому що він поєднує усі фактори в єдиний виробничий комплекс; капітал є головним джерелом формування добробуту його власників.

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»[7], затвердженим Міністерством фінансів України 07.02.2013 р. № 73, власний капітал – це різниця між активами і зобов'язаннями

підприємства. Цей підхід часто називають залишковим принципом визначення капіталу, який при погашенні надає перевагу кредиторським зобов'язанням перед вимогами власників капіталу. Саме ця модель використовується більшістю вітчизняних вчених для визначення капіталу з позиції власності.

Загалом цей принцип відповідає Міжнародним стандартам фінансової звітності (далі МСФЗ), оскільки відповідно до документу під назвою Концептуальна основа підготовки та представлення фінансової звітності (Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements) [8], яка прийнята Комітетом з міжнародних стандартів фінансової звітності, власний капітал визначається як частка в активах суб'єкта господарювання, яка залишається після того, як будуть погашені всі його зобов'язання.

Узагальнюючи наведені підходи до трактування та враховуючи історичний розвиток даної категорії, слід зазначити, що гарантією ефективної господарської діяльності підприємства є наявність та правильність формування власного капіталу. Результати проведеного дослідження свідчить про проблеми, що потребують глибшого дослідження за ділянкою бухгалтерського обліку власного капіталу та формування інформації у фінансовій звітності.

Інформаційні джерела:

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник; за ред. Ф.Ф. Бутинця; 8-ме вид., доп. і перероб. Житомир: Рута, 2009. – 912 с.
2. Белоусов М. О. Генезис категорії “капітал”: економічна та облікова інтерпретація. *Вісник ЖДТУ. Економічні науки*. 2011. № 1 (55). С. 18-26.
3. Іщенко Я.П. Теоретичні основи формування власного капіталу підприємства. *Економічні науки: Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. № 15(1). С.146-149.
4. Бухгалтерский учет (финансовый и управленческий): учебник. Н.П. Кондраков. ИНФРА-М. 2018. – 584 с.
5. Коваль Л. В. Вплив облікової інформації щодо власного капіталу на прийняття управлінських рішень *Ефективна економіка*. 2017. № 6. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5632>. (дата звернення: 11.10.2021).
6. Правдюк Н.Л. Облікове забезпечення управління прибутком підприємства. *Облік і фінанси*. 2015. № 4 (70). С.53-60.
7. Національне Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 р. № 73. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 09.10.2021).
8. Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements. URL: https://library.croneri.co.uk/cch_uk/iast/miscframework-198907. (дата звернення: 11.10.2021).